

חֹבֶרֶת שְׁאֵלוֹת וְתַשׁוּבוֹת

וְטַבֵּלֵאוֹת

עַל פֶּרֶק אַרְבַּעַת אַבוֹת

כִּתְּהָ ד'

תַּשְׁעֵי"ט

לא ראי הקרן כראי השן

מסקנת הגמרא		רבי יהודה		
שן	קרן	שן	קרן	
x	✓	x	✓	כתוב בתורה (סמן ✓)
פטור	חייב	פטור	חייב	הדין
קל	חמור	קל	חמור	מי החמור
כיוון שאין כוונתה להזיק לא נדרש מהבעלים מידת שמירה כמו בקרן. ונקרא אנוס שלא היה צריך לעלות בדעתו שתזיק	כיוון שכוונתו להזיק והבעלים מודע לכך, היה צריך לשמור ביתר שאת. ונקרא פושע שלא שמר ככל יכולתו	כיוון שיש הנאה להזיקה, ייצרה חזק מאוד. ובקושי רב יכול היה הבעלים לשומרה ונקרא אנוס, ששמר ככל יכולתו	כיוון שאין הנאה להזיקו אין יצרו חזק במיוחד. ובקלות היה הבעלים יכול לשומרו ונקרא פושע שלא שמר כראוי	הטעם

לא ראי השן כראי הקרן

מסקנת הגמרא		רבי יהודה		
שן	קרן	שן	קרן	
✓	x	✓	x	כתוב בתורה (סמן ✓)
חייב	פטור	חייב	פטור	הדין
חמור	קל	חמור	קל	מי החמור
כיוון שיש הנאה להזיקה. הבעלים היה צריך לשמור ביתר שאת	כיוון שאין הנאה להזיקו לא נדרש מהבעלים שמירה כמו בשן ונקרא אנוס שלא העלה בדעתו שתזיק	כיוון שאין כוונתה להזיק, אין יצרה חזק. ובקלות היה יכול לשומרה ונקרא פושע שלא שמר עליה כראוי.	כיוון שכוונתו להזיק, יצרו חזק מאוד. ובקושי רב יכול הבעלים לשמרו. ונקרא אנוס, ששמר ככל יכולתו	הטעם

תוס' ד"ה "למחשביה"

מהלך הגמ'	שמואל	רב
	מבעה = שן	מבעה = אדם
שאלה:	מה הטעם ששמואל לא אומר כרב שמבעה זה אדם?	
תשובה:	מפני שכבר כתוב "אדם" בסיפא [במשנה בדף טו:]	
שאלה:	מדוע זה לא כתוב ברישא ונאמר שמבעה זה אדם?	
תשובה:	המשנה ברישא מדברת רק על נזקים שנגרמו ע"י ממונו של האדם ולא נזקים שנגרמו ע"י גופו.	
שאלה:		אם מבעה זה אדם, מדוע זה כתוב פעם נוספת בסיפא [במשנה טו:]
תשובה:		מה שכתוב "אדם" בסיפא, זה רק בשביל למנות אותו עם יתר המזיקים המועדים
תוס' "למחשביה"		
שאלה:	אם כן גם לשמואל, אפשר לומר שמבעה זה אדם, ומה שזה כתוב פעם נוספת בסיפא, זה רק כדי למנותו עם המועדים	
תשובה:	המשנה בסיפא לא כותבת שום אב פעם נוספת מבלי שיש חידוש שלא נכתב ברישא	
שאלה:	שן ורגל שכתובים ברישא, מדוע התנא שנה אותם שוב בסיפא?	
תשובה:	לגביהם יש חידוש בסיפא שאין ברישא. השן-לאכול את הראוי לה הרגל-לשבר בדרך הילוכה	

רישא

* אבות נזיקין "השור" **כתבו** והמבעה **וההבער** לא הרי השור כהרי המבעה ולא הרי המבעה כהרי השור ולא זהו שיש בהן רוח חיים כהרי האש שאין בו רוח חיים ולא זהו שדרבן לילך ולהזיק כהרי הבור שאין דרכו לילך ולהזיק הצד השוה שבהן שדרבן להזיק ושמירתן עליך וכשהזיק **חב** המזיק לשלם תשלומי נזק **במטוב** הארץ: **גמ'** מדקתני אבות מכלל **דאיבא** תולדות

סיפא

מתני' **המשה** תמין והמשה מועדין הבהמה אינה מועדת לא ליגת ולא ליגוף ולא לשוך ולא לרבוץ ולא לבעוש **השן** מועדת לאכול את הראוי לה הרגל מועדת לישבור בדרך הילוכה ושור המועד ושור המזיק ברשות הניזק והאדם **התנא** והארי והדוב והנמר והברדלס והנחש הרי אלו מועדין רבי אלעזר אומר בזמן שהן בני תרבות אינן מועדין והנחש מועד לעולם: **גמ'** מדקתני השן מועדת לאכול מכלל

סיכום אבות נזיקין

רבי חייא	רבי אושעיא	לשמואל	לרב	תנא דידן			
		רגל	קרן שן ורגל	שור	1		
		-	-	בור	2		
	אדם שהזיק שור "בידים"	שן	אדם	מבעה	3		
		-	-	הבער	4		
ותנא דידן מאי טעמא לא תני הני?				ר' אושעיא			
ממון שהגיע לידו בהיתר	אדם שהזיק שור "ממילא"	תנא דידן התעסק רק בנזקי ממון (נזקים שנעשו ע"י הממון שלי) ולא בנזקי גופו (נזקים שנעשו ע"י האדם)	התנא כתב "אדם" וכלול בזה כל מילי דאדם.	שומר חינם	5		
				השואל	6		
				שומר שכר	7		
				השוכר	8		
	אדם שהזיק אדם			נזק	9		
				צער	10		
				ריפוי	11		
				שבת	12		
				בושת	13		
ורבי אושעיא מאי טעמא לא תני הני ?				רבי חייא			
קנסא	בקנסא לא קמיירי					כפל	14
						ד' ו-ה'	15
ממון שהגיע לידו באיסור	כלול בש"ח					גנב	16
				גזלן	17		
ממנונא	קנסא כר"ע			עדים זוממין	18		
קנסא	קנסא. ובקנסא לא קמיירי			האונס	19		
				המפתה	20		
				מוציא ש"ר	21		
תני הזיקא דלא מינכרא	לא קמיירי			המטמא	22		
				המדמע	23		
				המנסך	24		

ביאור הלימוד: תחת נתינה ישלם כסף

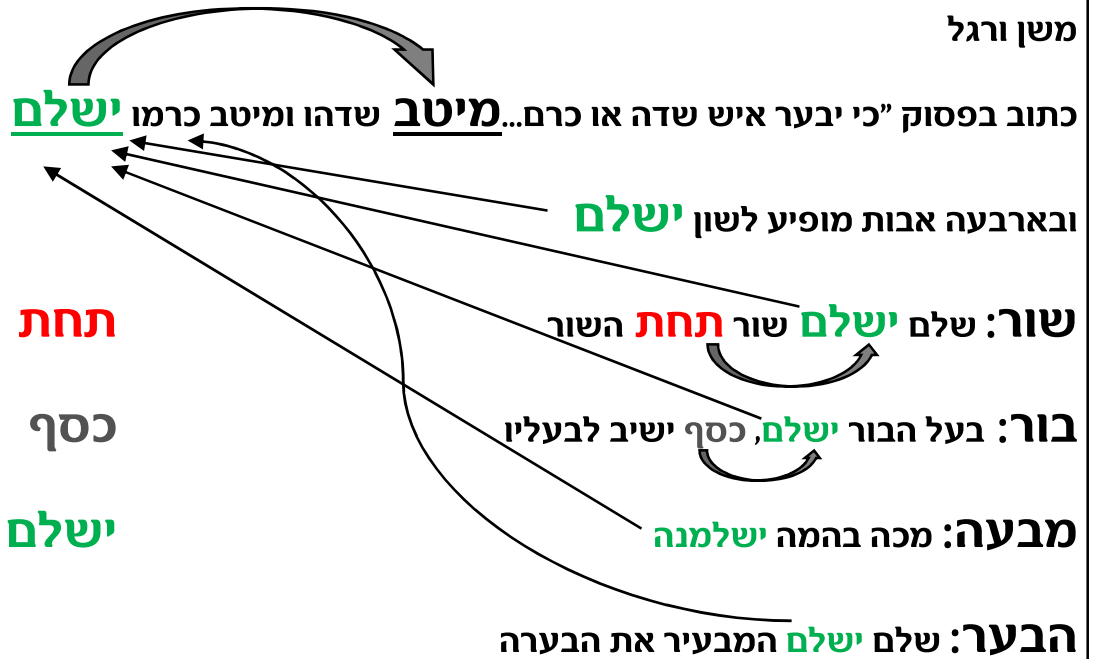
בגמרא מבואר שכל האבות נזיקין של ר' אושעיא ור' חייא משלמים ממיטב

מהו המקור לכך???

מארבעה אבות נזיקין !!! [שור, בור, מבעה, הבער]

מהו המקור לארבעה אבות נזיקין שמשלמים ממיטב ???

משן ורגל

תחת

כסף

ישלם

נתינה

שור שנגח עבד: יתן לאדוניו

שומר חינום	אשר ירשיעון... <u>ישלם</u>	ד' ו-ה'	חמישה בקר ישלם תחת
שואל	בעליו אין עימו <u>ישלם</u>	גוב	בכלל כפל
שומר שכר	אם גנוב יגוב... <u>ישלם</u>	גזלן	<u>ונתן</u> לאשר אשם לו
שוכר	דינו כשומר שכר	עדים זוממין	נפש <u>בנפש</u> [כאילו כתוב תחת]
נזק	כן <u>יתן</u> בו	אונס	<u>ונתן</u> לאבי הנערה
צער	פצע תחת פצע	מפתה	<u>כסף</u> ישקול כמוהר הבתולות
ריפוי שבת	רק שבתו <u>יתן</u> ...	מוציא ש"ר	וענשו אותו מעה <u>כסף</u>
כפל	<u>ישלם</u> שנים	מטמא מדמע ומנסך - בכלל <u>נזק</u> .	